

Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя
при розгляді господарських справ
у 2025 році

Касаційний господарський суд
у складі Верховного Суду

Зміст

Вступ	3
I. Інформація про роботу місцевих господарських судів	4
II. Інформація про роботу апеляційних господарських судів	11
III. Інформація про роботу Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду	19
Висновки	15

Вступ

Триваюча збройна агресія зумовила безпрецедентні виклики для українського суспільства та міжнародних інституцій. Попри критичний стан енергетичної інфраструктури та гострий дефіцит трудових ресурсів, за підсумками 2025 року економічна ситуація в Україні характеризується стійкою адаптивністю та помірним відновленням. У цей час реальний ВВП держави зріс приблизно на 2,0–2,1 %. Таке уповільнення порівняно з 2024 роком (зростання на 3–4 %) пояснюється руйнуванням енергетичної інфраструктури та меншим врожаєм, який був рекордним у минулих роках. Курс гривні залишається під контролем завдяки його постійним регулюванням Національним банком України та систематичним надходженням валюти від партнерів. У 2025 році Україна залучила близько 38–54 млрд дол. зовнішнього фінансування, що дозволило покрити дефіцит бюджету та підтримати золотовалютні резерви.

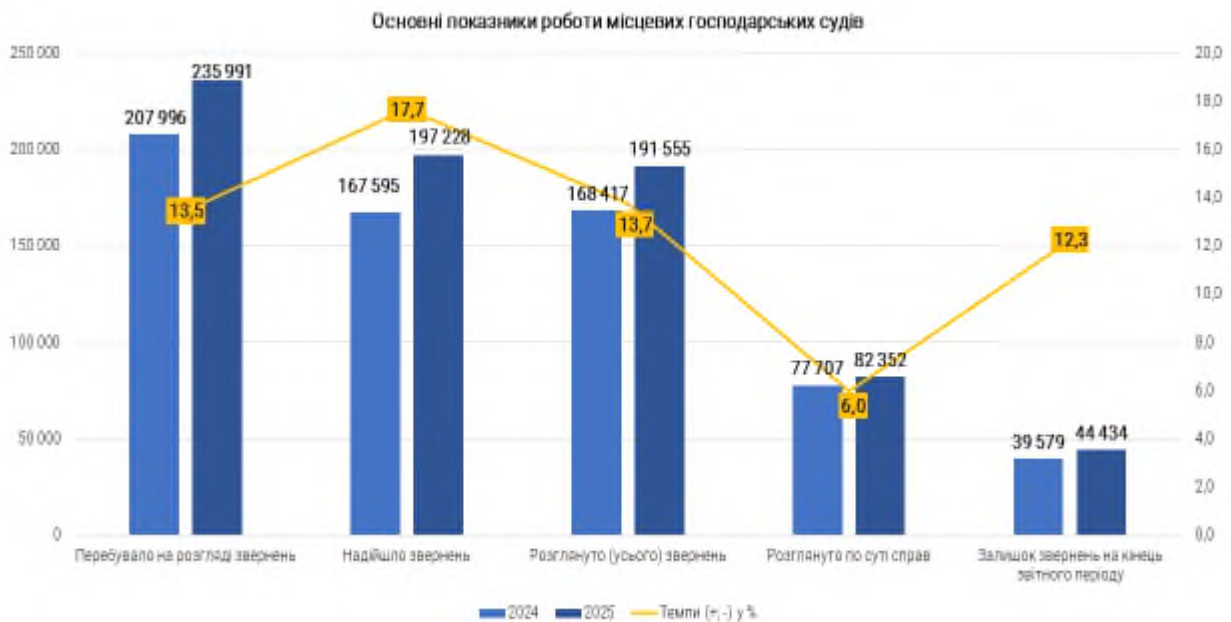
Попри війну, кількість нових ФОП та ТОВ, що, власне, формують потребу в судовому захисті прав власності, у 2025 році залишалася стабільною. Ключовою галуззю економіки став оборонно-промисловий комплекс, який забезпечив близько 1,2–1,5 % загального приросту ВВП. Продукція агро-промислового комплексу покриває близько 60 % усієї експортної виручки країни, і всупереч складним погодним умовам (посушливе літо) та бойовим діям Україна залишилася «житницею» Європи.

Завдяки масштабному міжнародному фінансуванню та гнучкості суб'єктів господарювання, вдалося забезпечити макрофінансову стабільність, що безпосередньо вплинуло на динаміку та структуру господарських спорів у звітному періоді.

Господарські суди України дотримуються високих міжнародних та європейських стандартів у сфері судочинства задля забезпечення доступу до правосуддя навіть в умовах воєнного стану. Запровадження функціонала «Електронний суд» створило можливість оперативного обміну документами між учасниками судових проваджень і судом, що прискорило здійснення правосуддя. Після введення цієї новації, зокрема, в КГС ВС протягом 2025 року до електронних кабінетів користувачів було надіслано майже 82,4 тис. судових документів, що більше на 5,6 %, ніж у 2024 році.

I. Інформація про роботу місцевих господарських судів

Сповільнення економічного відновлення в країні позначилося на основних показниках судової статистики місцевих господарських судів, темпи приросту яких у 2024 році суттєво зменшилися та в 2025 році дещо збільшилися, що пояснюється зменшенням обсягів прибутковості господарюючих суб'єктів і, як наслідок, порушенням розрахункової дисципліни контрагентів.

Протягом 2025 року дещо збільшилися основні показники роботи місцевих господарських судів (далі – господарські суди) порівняно з аналогічними даними попереднього періоду, зокрема:

на 13,5 % – до 236 тис. із 208 тис. процесуальних звернень (далі – звернення), що перебували на розгляді господарських судів для вирішення спорів;

на 17,7 % – до 197,2 тис. із 167,6 тис. звернень, які надійшли на розгляд. Проте **зменшилися темпи приросту** надходження звернень – із 49,4 % у 2023 році до 2,4 % у 2024 році. При цьому на 11,1 % **побільшало позовних заяв**, що надійшли на розгляд, – до 96,7 тис. із 87 тис.;

на 13,7 % – до 191,6 тис. із 168,4 тис. розглянутих звернень суб'єктів господарювання, або **97,1 %** від тих, які надійшли на розгляд;

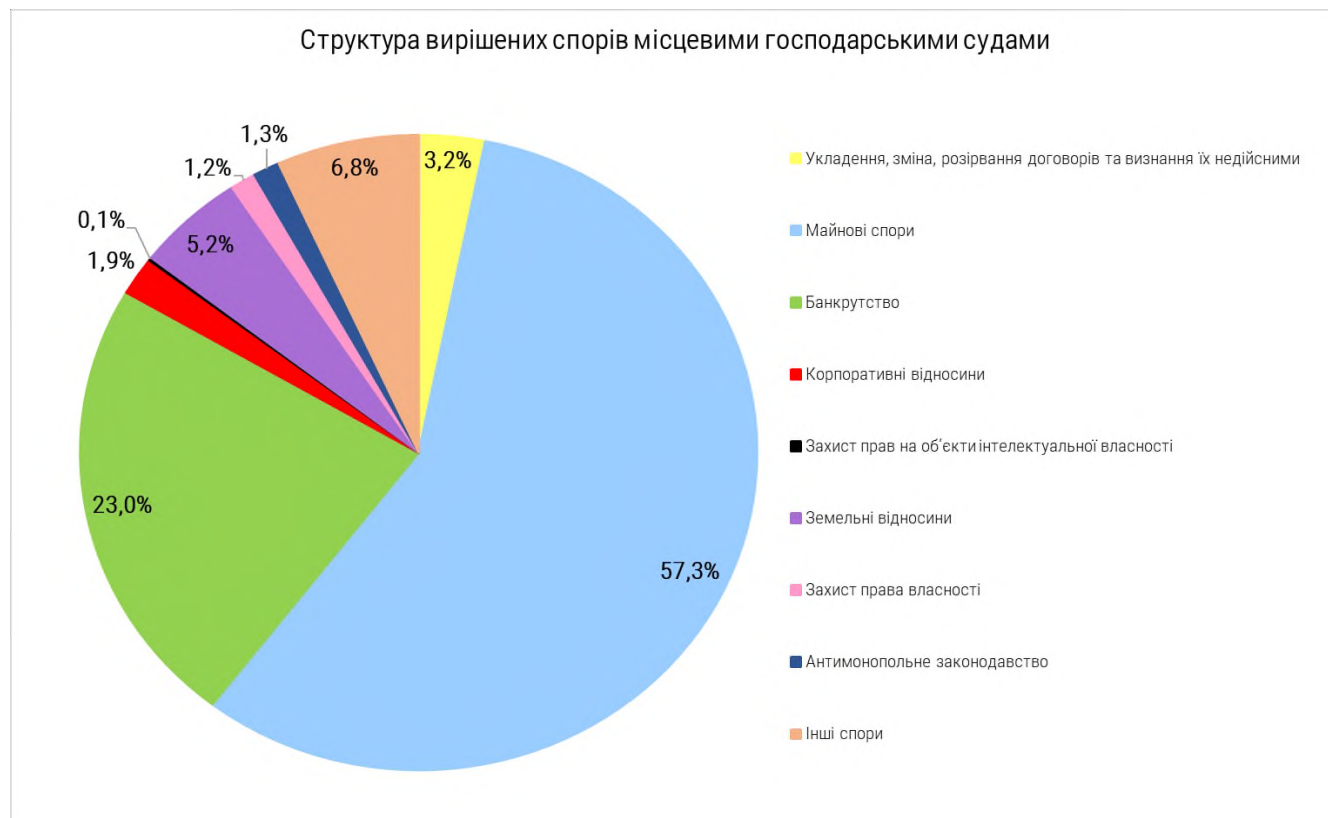
на 5,8 % – до 131,5 тис. із 124,3 тис. розглянутих господарськими судами звернень, за результатами розгляду яких судові рішення можуть бути оскаржені до суду вищого рівня.

Водночас на 6 % **побільшало розглянутих справ** – до 82,4 тис. із 77,7 тис. розглянутих господарськими судами справ у 2024 році (у 2021 році – 85,8 тис.).

Також на 12,3 % збільшився **залишок** нерозглянутих звернень на кінець звітного періоду порівняно із залишком на початок року – до 44,4 тис. із 40 тис.

Структурний аналіз результатів розгляду основних категорій господарських справ у 2025 році характеризує усталену тенденцією щодо питомої ваги розглянутих справ за категоріями. Помірна економічна стабілізація в 2025 році дала змогу уникнути різкого зростання кількості справ про банкрутство.

Характеристика розглянутих справ за основними категоріями

У 2025 році **збільшилася кількість розглянутих господарськими судами справ** порівняно з попереднім періодом:

на 5,2 % – 46,3 тис. (у 2021 році – 48 тис.) із 44 тис. справ **майнового характеру** та щодо виконання договорів, які є з року в рік найпоширенішою категорією в господарському судочинстві. Їхнє збільшення пояснюється зростанням кількості спорів у сфері енергетики через форс-мажорні обставини й руйнування активів, а також спорів у секторах житлово-комунального господарства та промисловості;

на 13,3 % до 4,2 тис. із 3,7 тис. **справ із земельних відносин**;

на 10,5 % до 1,6 тис. із 1,4 тис. **справ з корпоративних відносин**;

на 22,9 % до 1 тис. із 0,8 тис. справ щодо **застосування антимонопольного законодавства**;

на 18,2 % до 18,6 тис. із 15,7 тис. справ, **пов'язаних з банкрутством** (про визнання банкрутом, кредиторські заяви, скарги тощо), з яких на 23 % зросла кількість справ **про визнання банкрутом та неплатоспроможність фізичних осіб** – до 2,5 тис. із 2 тис. (у 2021 році – 1,1 тис.).

Водночас у межах розгляду справ про банкрутство було розглянуто 4,7 тис. справ, тоді як у попередньому періоді справ позовного провадження – 3,1 тис., їх

побільшало у 1,5 раза (у 2021 році їх було 2,8 тис.). При цьому сума коштів, присуджених до стягнення у цих справах, – 25,9 млрд грн, або 60,5 % від заявлених коштів.

Упродовж останніх років спостерігаємо значне підвищення кількості справ щодо банкрутства. Це вказує на те, що юридичні та фізичні особи постають перед серйозними фінансовими труднощами. Суди враховують економічні та фінансові виклики, приймаючи рішення, якими намагаються забезпечити справедливий баланс між інтересами кредиторів та боржників. Значний дефіцит робочої сили та зростання собівартості виробництва змусили частину суб'єктів господарювання ініціювати процедури неплатоспроможності. Водночас спостерігається позитивна динаміка використання процедур санації до відкриття провадження. Питання стягнення боргів та банкрутства залишаються складними через чинні нормативні обмеження, зумовлені встановленням воєнного стану.

Зменшилася кількість розглянутих справ у 2025 році лише:

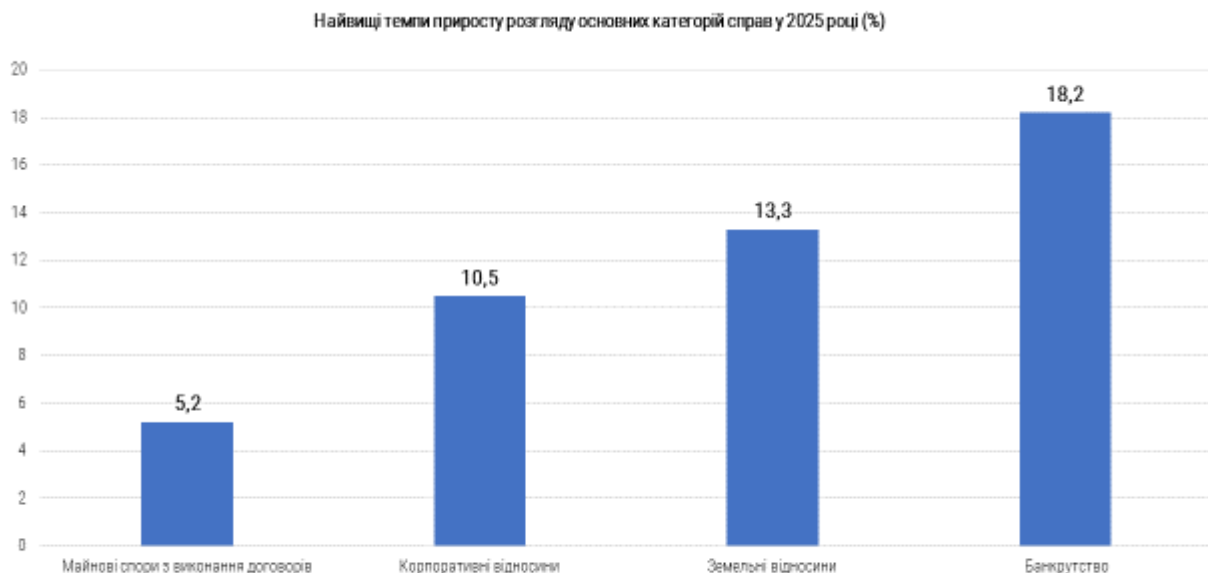
на 16,5 % – до 2,6 тис. із 3,1 тис. – про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними;

на 20,8 % – до 1 тис. з 1,3 тис. – щодо захисту права власності;

на 37,3 % – до 121 із 193 – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності;

на 12 % – до 5,5 тис. із 6,2 тис. – з інших спорів.

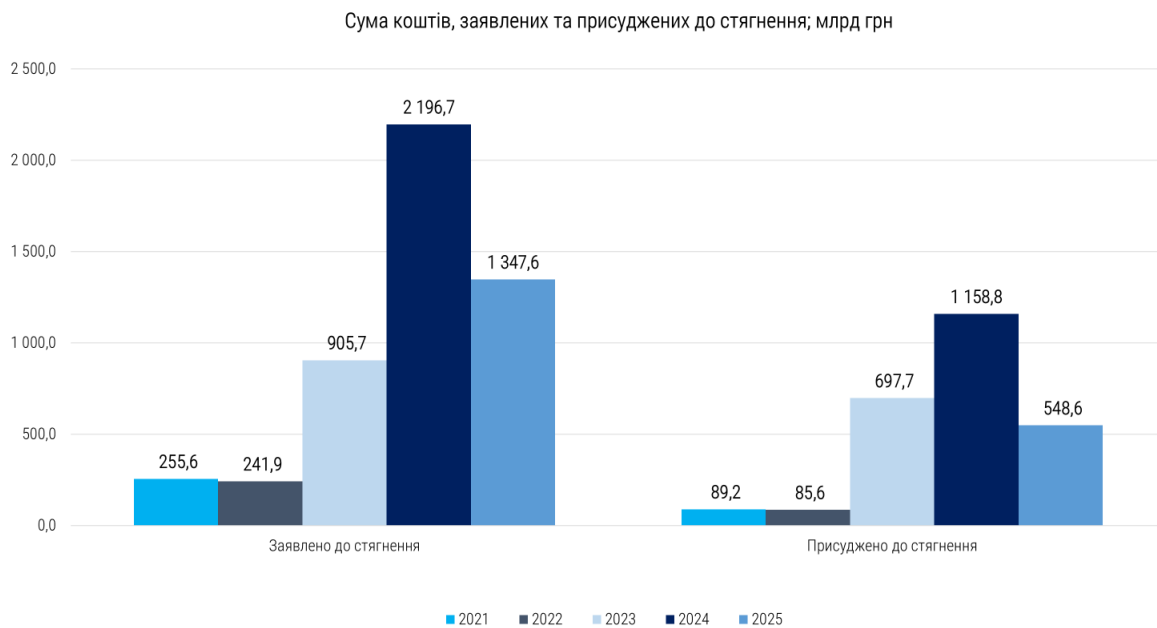
У 2025 році в господарських судах **найвищі темпи приросту** розглянутих справ спостерігаються за такими категоріями: справи з майнових спорів з виконання договорів, справи щодо земельних відносин, корпоративних відносин, банкрутства.

Характеристика майнових вимог з розглянутих справ у 2025 році порівняно з показниками 2024 року

Заявлена позивачами сума у справах з майновими вимогами зменшилась на 38,7 % – 1 347,6 млрд грн (у 2021 році – 255,6 млрд грн), було присуджено до стягнення 548,6 млрд грн, або 40,7 % від заявлених позивачами коштів у судовому порядку.

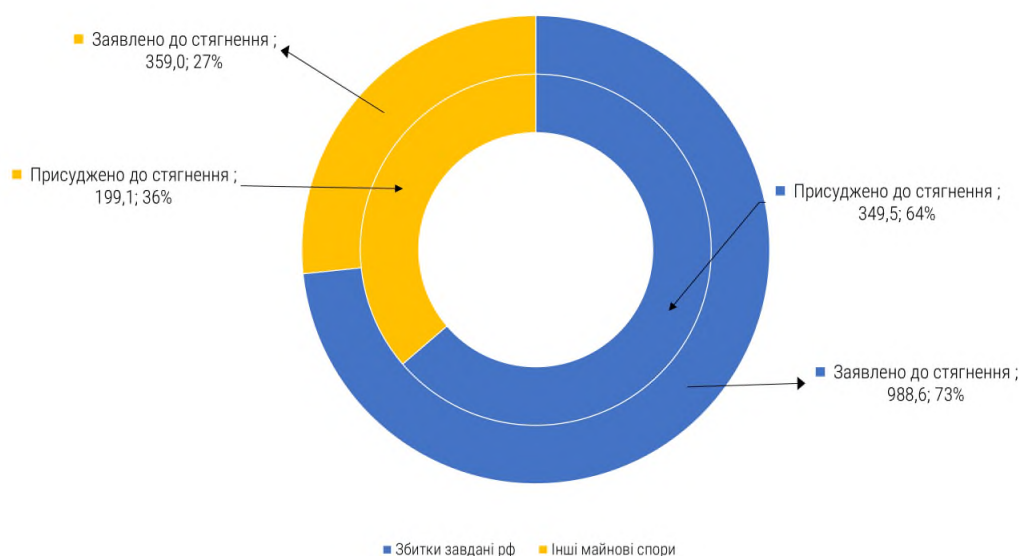
Упродовж 2025 року в 9,9 тис. справах, або 19,4 % від розглянутих майнової категорії у судах першої інстанції заявлено штрафних санкцій на суму 32,4 млрд грн (на 18,2 % більше, ніж у 2024 році – 27,4 млрд грн) та присуджено до стягнення – 21,1 млрд грн (або 65 % від заявлених штрафних санкцій), що на 24,4 % більше, ніж у 2024 році (16,9 млрд грн).

Більше половини суми коштів, заявлених до стягнення – 73,4 % або 988,6 млрд грн, припадає на справи **про відшкодування збитків, завданих російською федерацією**. Водночас і серед присуджених до стягнення в судовому порядку сум – загалом 63,7 %, або 349,5 млрд грн – становлять кошти у справах про відшкодування збитків, завданих російською федерацією, або 35,4 % від заявлених коштів у цих справах.

У зазначених справах суди фактично фіксують збитки, завдані суб'єктам господарювання внаслідок збройної агресії, що є необхідним етапом для майбутнього стягнення репарацій. Їх кількість збільшала на 2,6 %, але, як і в попередньому періоді, вона є незначною – 0,3 тис.

Характеристика коштів, заявлених та присуджених до стягнення (млрд грн), та їх питома вага, %

За звітний період до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ господарськими судами надійшло 1,5 млрд грн, що на 15,6 % більше, ніж у 2024 році, коли було сплачено 1,3 млрд грн.

Характеристика базових показників роботи місцевих господарських судів

Найкращих показників якості розгляду справ досягнуто господарськими судами Тернопільської та Сумської областей, де кількість змінених та скасованих судових рішень становила відповідно 1,7 % та 1,9 % від розглянутих ними за середнього такого показника по Україні – 3,2 % (у 2024 році – 3,6 %).

Спискова чисельність суддів місцевих господарських судів у 2025 році зменшилась на 5,2 % до 435 штатних одиниць із 459 у 2024 році. Фактично розглядали

справи **411 суддів**, що менше на **6,2 %**, ніж у 2024 році, коли їхня кількість дорівнювала **438**.

Середній рівень навантаження на одного суддю місцевого господарського суду в 2025 році становив **574 звернення**, що перебували на розгляді, тоді як цей показник у 2024 році був **523 звернення**.

Найбільший рівень навантаження у середньому мають господарські суди **Полтавської (1 137) та Сумської (1 083) областей**.

У середньому розгляд справ господарськими судами у 2025 році **становив 85 днів**, тоді як у 2024 році – **86**.

Відповідно до рекомендацій Європейської комісії з питань ефективності правосуддя стандартом, який свідчить про ефективність здійснення судочинства, є показник 95–105 %. Цей показник рекомендований як один з інтегральних показників ефективності діяльності суду та розраховується за формулою: кількість розглянутих справ та матеріалів за звітний період поділена на кількість нових справ та матеріалів, що надійшли за звітний період, і помножена на 100 відсотків.

Найбільший відсоток розгляду справ мають господарські суди **Донецької (100,6 %) та Луганської (117,9 %) областей** (за середнього 97,1 %).

Основні оціночні критерії роботи судів – це якість розглянутих справ (відсоток скасованих та змінених від загальної кількості рішень, які можуть оскаржуватися до судів вищого рівня), ефективність роботи (співвідношення кількості розглянутих звернень до тих, що надійшли у звітному періоді), середнє навантаження, середній термін розгляду справ.

Аналіз базових показників роботи господарських судів підтверджує продуктивність судів у розгляді справ, зокрема своєчасність судового розгляду, якість ухвалених рішень, розумні строки розгляду справ, навіть за значного середнього навантаження.

Переважаюча більшість – 82,7 % (81 % – у 2024 році; 82 % – у 2023 році; 78,3 % – у 2021 році) – судових рішень судів першої інстанції не оскаржується та набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги.

II. Інформація про роботу апеляційних господарських судів

У 2025 році в апеляційному порядку оскаржувалося в середньому **17,3 %** судових рішень, ухвалених місцевими господарськими судами, тоді як у 2024 році – 19 %.

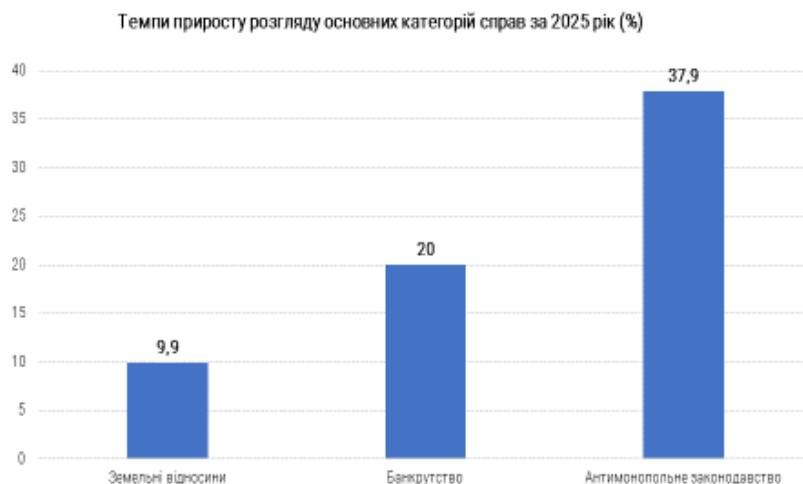

Протягом 2025 року дещо **зменшились** основні показники роботи апеляційних господарських судів порівняно з аналогічними показниками попереднього періоду, зокрема:

- на **3,1 %** – до 52 тис. із 53,8 тис. (57,5 тис. у 2021 році) звернень у господарських справах, які перебували на розгляді;
- на **4,3 %** – до 43 тис. із 44,9 тис. звернень, які надійшли на розгляд судів апеляційної інстанції;
- на **3,9 %** – до 42,8 тис. із 44,5 тис. розглянутих звернень, або 99,5 % від тих, що надійшли для розгляду в звітному періоді.

Одночасно **зменшилось**:

- на **5 %** – до 22,7 тис. із 23,9 тис. скарг, які надійшли до апеляційних господарських судів;
- на **5,4 %** – до 27,1 тис. із 28,6 тис. ухвалених в апеляційному порядку судових рішень, які можуть бути оскаржені до суду вищого рівня.

Протягом звітного періоду на **1,3 % зменшилася** кількість розглянутих в апеляційному порядку скарг по суті – до 19,8 тис. із 20 тис. (22,1 тис. у 2021 році), зокрема за основними категоріями:

на **8 %** – до 9,6 тис. із 10,4 тис. справ майнового характеру та щодо виконання договорів;

на **4,1 %** – до 656 із 684 справ щодо захисту права власності;

на **16,6 %** – до 1,2 тис. із 1,4 тис. справ про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними;

на **27,9 %** – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності – до 93 із 129;

на **7,3 %** – з інших спорів до 1,7 тис. із 1,9 тис.

Збільшилась лише кількість справ:

на **9,9 %** – до 2 тис. із 1,8 тис. справ із земельних відносин;

на **0,7 %** – до 925 із 919 справ з корпоративних відносин;

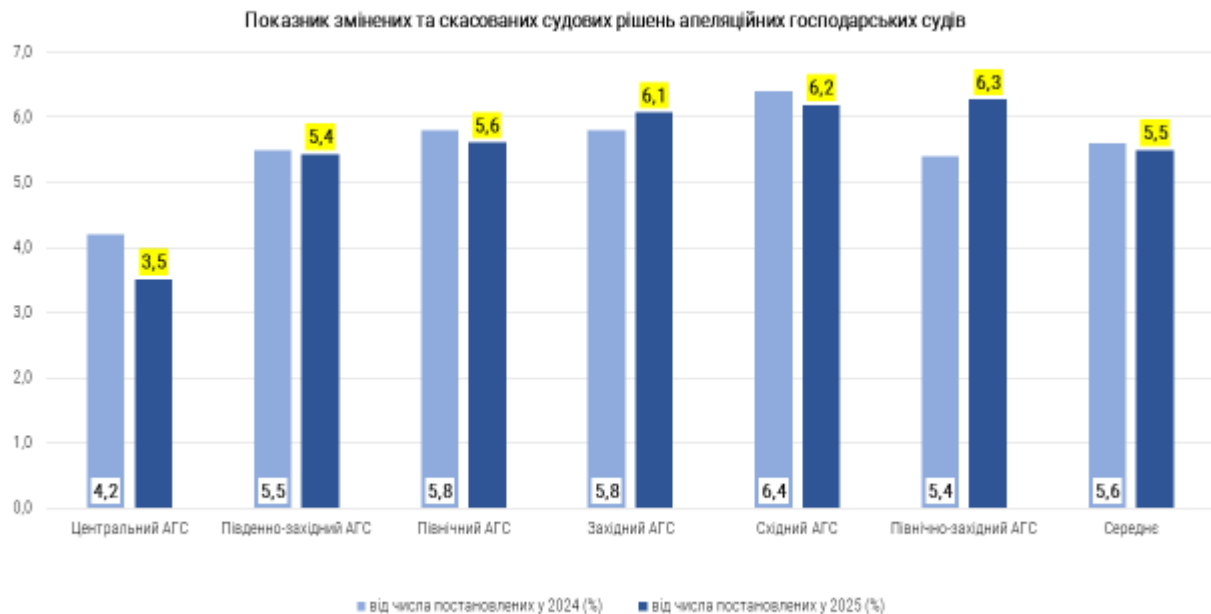
на **20 %** – до 3,1 тис. із 2,5 тис. справ з банкрутства (2,3 тис. у 2021 році);

на **37,9 %** – до 353 із 256 справ щодо застосування антимонопольного законодавства.

За результатами розгляду справ суди **змінити або скасували** 4,4 тис. судових рішень місцевих господарських судів, що становить 22,3 % від загальної кількості розглянутих апеляційних скарг по суті. Їх кількість також **зменшилась на 5,6 %** із 4,7 тис. у 2024 році.

За результатами касаційного перегляду судових рішень, ухвалених апеляційними судами скасовано та змінено **5,5 %**, та у 2024 році – **5,6 %**.

Найкращих показників якості розгляду справ досяг **Центральний апеляційний господарський суд**, де кількість змінених та скасованих судових рішень дорівнює **3,5 %**.

Фактично в апеляційному порядку господарські справи розглядали **123 суддів**, їх кількість **побільшала на 9,8 %** порівняно з показником 2024 року, де він становив – **112**. У 2025 році спискова чисельність суддів – **128** (у 2024 році – **114**), яка також збільшилась на **12,3 %**.

Середній рівень навантаження на одного суддю апеляційного господарського суду в 2025 році становив **424 звернення**, що перебувало на розгляді, тоді як цей показник у 2024 році дорівнював **461**.

У середньому розгляд звернень у 2025 році апеляційними господарськими судами **80 днів**, тоді як у 2024 році **77 днів**.

Найвищий рівень навантаження у середньому був у **Центральному апеляційному господарському суді** (669). При цьому саме він має найкращий показник якості постановлених судових рішень, як і у попередні звітні періоди. Наразі у зазначеному суді судочинство здійснювали лише 13 суддів, їх побільшало з 9 суддів у 2024 році. Показник ефективності цього суду – 96,9 % (за середнього в апеляційній інстанції – 99,5 %).

Що ж до показників ефективності діяльності суду, рекомендованих Європейською комісією з питань ефективності правосуддя, то найбільший відсоток розгляду справ мають **Північно-західний** (104,9 %) та **Східний** (100,9 %) **апеляційні господарські суди**.

Наведені показники свідчать про ефективність здійснення судочинства апеляційними господарськими судами, усі спори вирішуються в розумні строки для вчинення процесуальних дій.

Переважає більшість – 69 % (70 % – у 2024 році) – судових рішень судів апеляційної інстанції не оскаржується та набирає законної сили після закінчення строку подання касаційної скарги.

Аналіз динаміки показників якості судів першої, апеляційної інстанцій та господарських округів показує їх стабілізацію упродовж останніх років, що свідчить про правильність застосування чинного законодавства під час розгляду справ, а отже, формування єдиної правозастосовної практики.

III. Інформація про роботу Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

У касаційному порядку оскаржувався в середньому 31 % судових рішень, ухвалених апеляційними господарськими судами. При цьому вищий рівень оскарження спостерігався в Західному (34,6 %) та Північно-західному (32,1 %) апеляційних господарських судах. Найменший показник щодо оскарження, а отже, найвищий рівень якості написання рішення, сприйняття зрозумілості та вмотивованості судового рішення учасниками судових проваджень, що вже отримали рішення в їхніх справах, досяг традиційно Центральний (25,1 %) апеляційний господарський суд.

У 2025 році в Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду (далі – КГС ВС) перебували на розгляді 12 тис. процесуальних звернень, майже як у 2024 році. Дещо **зменшилась** на 3,8 % кількість звернень, які надійшли для розгляду, – із 10,3 тис. до 10 тис.

Усі процесуальні звернення, що надійшли, зареєстровано та розподілено між суддями в установленому чинним законодавством порядку з урахуванням спеціалізації, навантаження кожного судді та інших критеріїв.

У 2025 році 42 % від кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд, (майже так само, як у попередніх періодах), або 4,2 тис. матеріалів подано без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження, з яких 82 %, або в 3,4 тис. випадках відмовлено у відкритті провадження та 0,8 тис. повернуто заявникам.

У 2025 році – 2,8 тис. скарг, або 29 % звернень, що надійшли для розгляду, залишено КГС ВС без руху для усунення недоліків та належного оформлення заявниками скарг згідно з вимогами чинного законодавства.

Несвоєчасне та неякісне виконання заявниками приписів відповідних ухвал суду або беззаперечні помилки у змісті та формах скарг стають підставами для постановлення судом ухвал про повернення або про відмову у відкритті касаційного провадження.

З аналізу підстав для постановлення ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження вбачається, що більшість ухвал містять посилання на те, що касаційну скаргу подано на судові рішення, яке не підлягає касаційному оскарженню (пункт 1 частини першої статті 293 ГПК України).

Із загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді, всього розглянуто в 2025 році 10 тис., що майже як у 2024 році.

Протягом 2025 року кількість розглянутих справ по суті та закритих провадженням становить 5,7 тис., як і в 2024 році. Загалом за 2025 рік у КГС ВС щодо закінчених справ відбулося понад 6,3 тис. слухань у судових засіданнях.

Традиційно більшість справ КГС ВС була розглянута у судових засіданнях за участю сторін – 81 % або 4,7 тис. справ (85 % у 2024 році), з яких в режимі відеоконференції – 2,6 тис., що на 16 % більше, ніж у 2024 році, коли їх кількість становила 2,2 тис.

Крім того, в КГС ВС протягом 2025 року загалом 3,6 тис. судових засідань здійснювалися у режимі відеоконференції, що на 8 % більше, ніж у 2024 році, коли їх було 3,3 тис.

У 2025 році кількість розглянутих справ у касаційному порядку **за основними категоріями дещо зменшилась** порівняно з показниками попереднього періоду:

на 8 % – до 2 тис. із 2,2 тис. – майнового характеру щодо виконання договорів та про укладення, зміну, розірвання договорів, визнання їх недійсними;

на 6 % – до 518 із 551 – з корпоративних відносин;

на **44,7 %** – до 42 із 76 – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Водночас **збільшилась** кількість розглянутих справ, зокрема:

на **27 %** – до 1,4 тис. із 1,1 тис. – справ, пов'язаних з банкрутством, з яких кількість закінчених справ позовного провадження, що розглядалися в межах справи про банкрутство збільшилась на **7 %** – до 473 із 442;

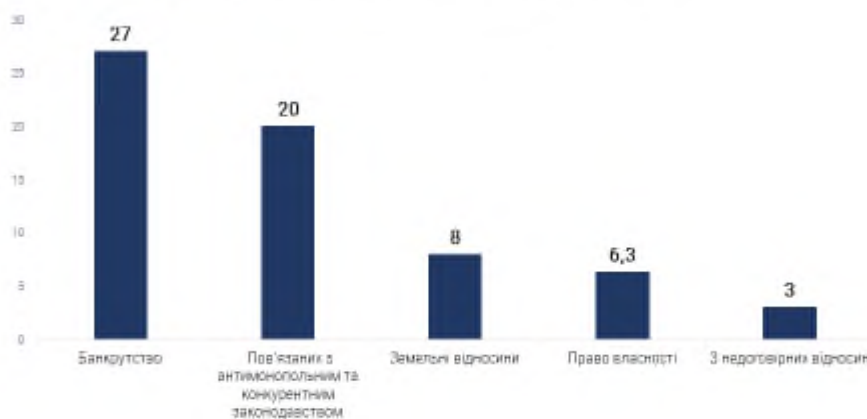
на **8 %** – до 846 із 784 – у земельних відносинах;

на **6,3 %** – до 608 із 572 – щодо захисту права власності;

на **20 %** – до 132 із 110 – для розгляду справ, пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством;

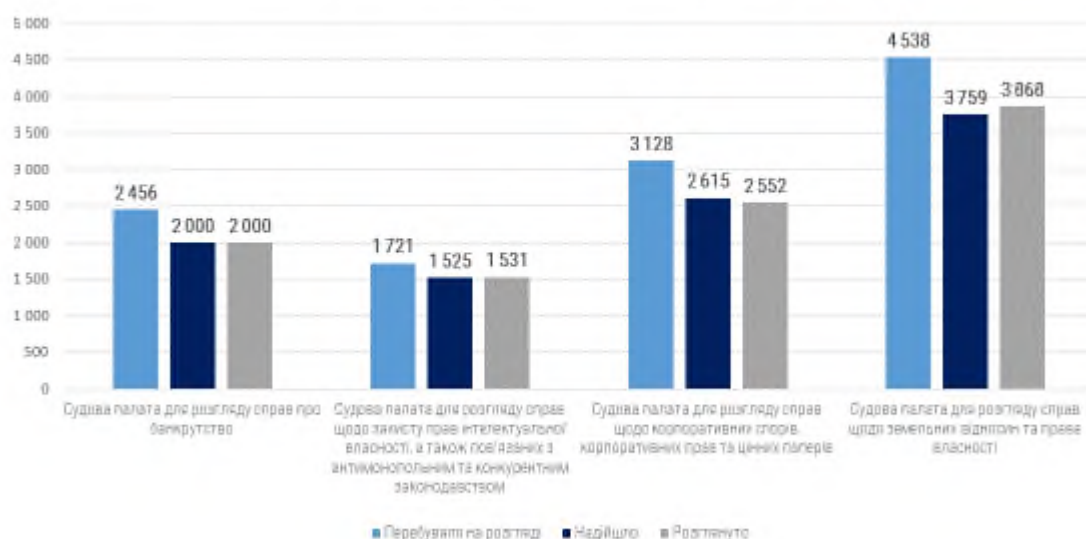
на **3 %** – до 325 із 315 – з недоговірних відносин.

У 2025 році збільшилась кількість розглянутих справ у касаційному порядку порівняно з показниками у 2024 році (за деякими основними категоріями, у %)

На кінець 2025 року залишилися нерозглянутими майже 1,8 тис. звернень, або 18,7 % від тих, що надійшли для розгляду, що на 5 % менше, ніж на початок року.

Характеристика основних показників роботи судових палат КГС ВС у 2025 році

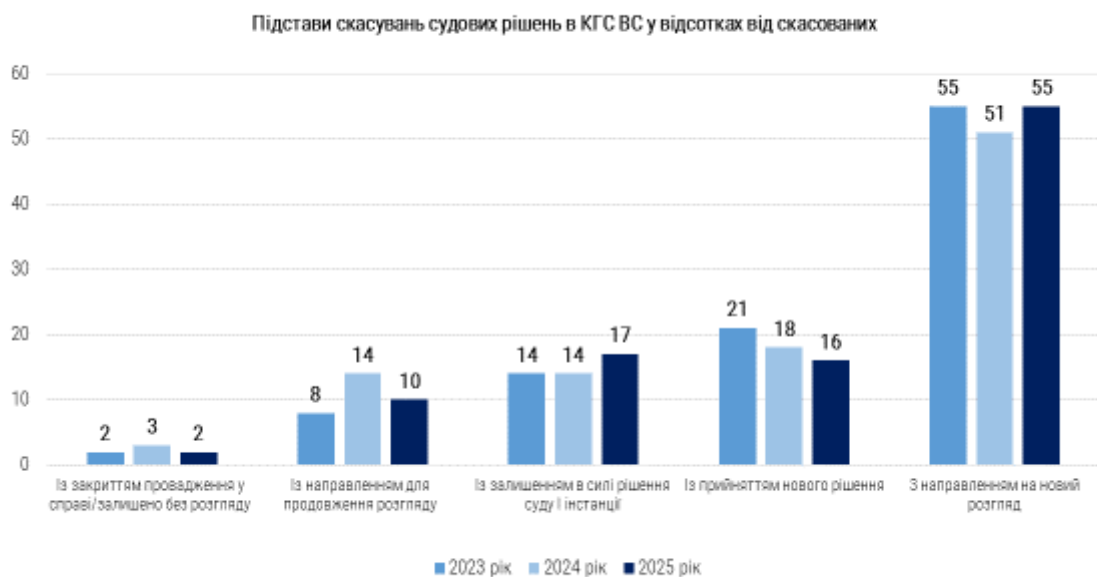

Статистика свідчить про поступове формування єдиної судової практики через збільшення кількості справ, рішення у яких залишаються без змін після касаційного перегляду. Так, у 2024 році їх кількість зросла на 24 % (до 3,8 тис.), а у 2025 році – ще на 4 % (до 3,9 тис.). При цьому значну частку (41 %) становлять справи, де касація одночасно підтвердила законність рішень місцевих судів, які залишено без змін апеляцією.

За результатами судового розгляду в 1,5 тис. справах судові рішення судів нижчих інстанцій скасовано, змінено повністю або частково, що становить 26 % від розглянутих справ у касаційному порядку. Їх кількість зменшилась на 7 % із 1,6 тис. у 2024 році.

При цьому **0,8 тис.** судових рішень апеляційних судів, або **13,4 %** від розглянутих справ (5,7 тис.) скасовано і передано на новий розгляд до господарських судів (більше половини до місцевих господарських судів – 62 %, або 480 справ) у зв'язку з порушеннями норм матеріального та процесуального права, які унеможливають встановлення фактичних обставин справи, що мають значення для правильного вирішення спору.

У 2025 році зменшилась кількість справ, направлених на новий розгляд до місцевих судів, на 13 % – до 480 із 550 у 2024 році та збільшилась на 17,2 % з направленням до апеляційних судів – до 279 справ із 238 у 2024 році.

З 2022 року формувалась тенденція до щорічного збільшення на 6–13 % кількості справ, у яких скасовувалось рішення апеляційного суду та відновлювалося судові рішення місцевого суду. Їх кількість зросла на 35 % до 237 у 2025 році із 176 у 2022 році.

Зазначені показники свідчать про підвищення якості та стабільності рішень судів першої інстанції. Високий рівень правозастосування на базовому щабелі судової системи – першої ланки, зменшення кількості процесуальних порушень, які

раніше були підставою для повного скасування, підтверджують здатність місцевих судів правильно формувати доказову базу та аргументувати свою позицію.

Ці дані демонструють певну нестабільність практики в апеляційних судах, розбіжності в трактуванні норм права між апеляційною та касаційною інстанціями, говорять про появу нових складних правових проблем, де не сформовано вищими судами єдину практику, і тому справи змушені відправляти на перегляд для уточнення обставин, а також про те, що апеляційні суди частіше стали помилятися, скасовуючи правові рішення місцевих судів.

Касаційна інстанція наразі виконує роль стабілізатора, що захищає остаточність судового розгляду.

Той факт — що 80 % рішень судів першої інстанції не оскаржуються, свідчить про ключову роль судів першої ланки у судовій системі. Наведена статистика доводить, що суд першої інстанції, ухвалюючи правові рішення на своєму рівні є судом для переважної більшості суб'єктів господарювання.

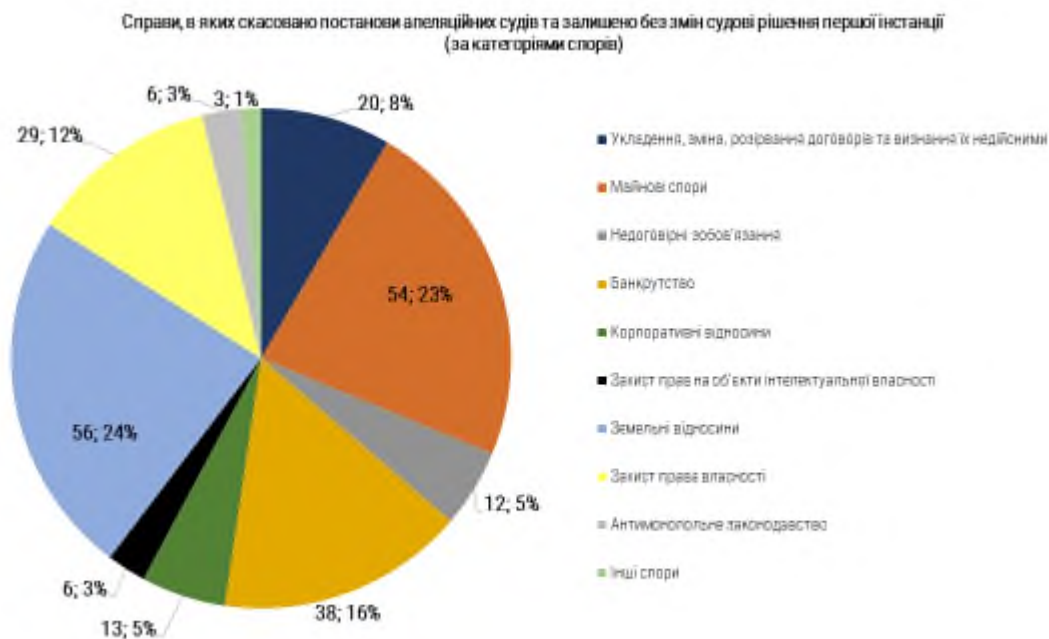
Якщо 80 % рішень не оскаржуються, то це означає, що у 8 із 10 випадків сторони (навіть та, що прогнала) або погоджуються з аргументацією суду, або вважають процес настільки зрозумілим, що не бачать сенсу в перегляді. Це найвищий показник довіри до суду на практиці.

Саме на першу інстанцію лягає основний тягар у зборі та оцінці доказів (апеляція та касація працюють з підготовленими справами). Крім того для 80 % справ розгляд закінчується саме тут, що розвантажує всю систему.

Навіть у тих 20 % справ, які оскаржуються в апеляційному порядку, касаційний суд, перевіrivши законність і правильність застосування норм права попередніми інстанціями, не знайшов істотних порушень закону, які могли б бути підставою для скасування чи зміни рішень місцевих судів, залишених без змін апеляцією, і саме вони є остаточними, набирають законної сили й підлягають виконанню. Кількість таких судових рішень, переглянутих касаційним судом у 2025 році зросла на 16 % до 1,6 тис. та становить майже третину від розглянутих у касаційному порядку.

Отже, суд першої інстанції — це основне місце здійснення правосуддя. Вищі інстанції виправляють помилки та формують судову практику в тих 20 % конфліктів, які не вдалося розв'язати у місцевих судах.

Наведені показники є свідченням того, що професійний рівень місцевих судів зростає, попри велике навантаження, а отже, підвищується довіра до місцевих судів.

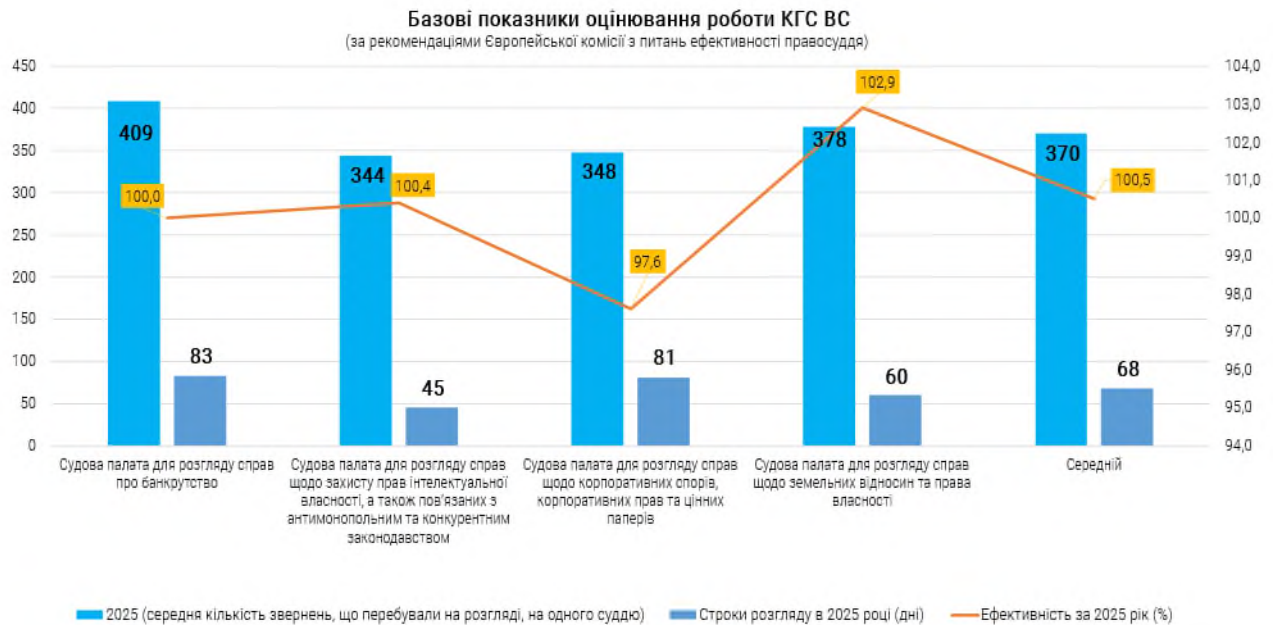
З метою забезпечення сталості та єдності судової практики у порядку та спосіб, що визначені процесуальним законом, перебувало на розгляді:

судових палат КГС ВС – **36** справ, з яких повернуто для розгляду відповідного складу суду **три** справи та розглянуто **20** справ;

об'єднаної палати КГС ВС – **58** справ, з яких повернуто для розгляду відповідного складу суду **21** справу та розглянуто **16** справ.

До Великої Палати Верховного Суду протягом 2025 року передано КГС ВС на розгляд **45** справ, з яких повернуто для розгляду відповідного складу суду **27** та розглянуто **10** справ.

Крім того, 15.10.2025 Великою Палатою Верховного Суду розглянуто справу № 5028/12/107/2011 за виключними обставинами, підставою для перегляду судового рішення було ухвалення Європейським судом з прав людини рішення від 09.01.2025 у справі «Федерація профспілкових організацій Чернігівської області проти України» та встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань під час вирішення цієї справи судом відповідно до пункту 2 частини третьої статті 320 Господарського процесуального кодексу України. За результатами перегляду судового рішення постанову Вищого господарського суду України скасовано та прийнято нове рішення, яким відмовлено у позові про визнання незаконним рішення, недійсним свідоцтва про право власності, визнання права власності на нерухоме майно та витребування його з чужого незаконного володіння.

Зменшилась на 3 % чисельність суддів, які фактично розглядали справи у 2025 році, – до 32 осіб із 33 у 2024 році.

У звітному періоді середній рівень навантаження суддів КГС ВС з урахуванням їх фактичної чисельності збільшився на 1,6 % – до **370** звернень із **364** у 2024 році, що перебували на розгляді, зокрема в судових палатах:

для розгляду справ про банкрутство – **409** звернень, що на 13,9 % більше, ніж у 2024 році (359);

для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством – **344** звернення, що на 2,5 % менше, ніж у 2024 році (353);

для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів – **348** звернень, що на 5,9 % менше, ніж у 2024 році (370);

для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності – **378** звернень, що на 3 % більше, ніж у 2024 році (367).

У КГС ВС у 2025 році ефективність (відсоток розгляду справ від надходжень) здійснення судочинства становила 100,5 %, для порівняння у 2024 році – 97,9 %, зокрема у судових палатах відповідно:

для розгляду справ про банкрутство – 100 % та відповідно 99,8 %;

для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством – 100,4 % та 97,2 %;

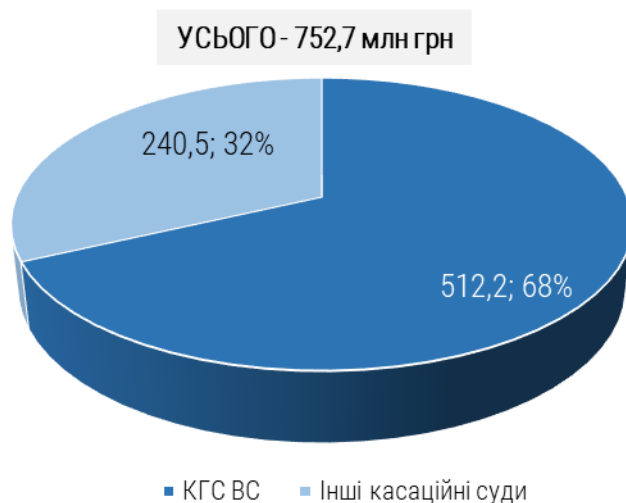
для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів – 97,6 % та 96,9 %;

для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності – 102,9 % та 96,9 %.

Строк розгляду справ КГС ВС протягом 2025 року зменшився до **68** днів із 69 у 2024 році при збільшенні рівня навантаження на суддів.

У звітному періоді до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ КГС ВС сплачено 512,2 млн грн судового збору, що більше на 15,7 %, ніж у 2024 році (442,6 млн грн) і становить 68 % від сплаченого судового збору за розгляд справ Верховним Судом (752,7 млн грн).

Сплачено судовий збір за розгляд процесуальних звернень Верховним Судом у млн грн та відсотки від усього сплаченого

Висновки

Головним завданням господарської юрисдикції залишається оперативний і якісний розгляд справ, особливо важливих для оборони та соціальної сфери країни, для підтримки стабільності і функціональності ключових секторів економіки, а надто у воєнний час.

Базові показники оцінювання роботи господарських судів України у 2025 році демонструють значне навантаження на суди, адаптацію до незвичних, складних умов роботи, ефективний розподіл ресурсів для забезпечення стабільності судочинства.

У господарських судах вживалися заходи для безпеки учасників судового розгляду. В умовах військової агресії велика кількість судових засідань не відбувалася у зв'язку з небезпекою для відвідувачів та працівників суду. Судді відкладали розгляд судових справ, здійснювали розгляд без виклику сторін (у разі можливості), призначали нові дати судових засідань.

У разі повітряної тривоги оголошувалася перерва в судовому засіданні, а учасникам справи пропонувалося пройти до найближчого укриття.

Застосування дистанційного розгляду справ господарськими судами щороку збільшується.

Економічні процеси звітного періоду безпосередньо зумовили трансформацію структури справ, що перебували на розгляді господарських судів. Основними тенденціями 2025 року стали спори у сфері енергетики, оскільки через дефіцит енергоресурсів зросла кількість позовів щодо невиконання договірних зобов'язань, розподілу потужностей та стягнення збитків, завданих внаслідок перебоїв у енергопостачанні.

Проведений аналіз свідчить про високу адаптивність і гнучкість системи господарських судів в умовах зміни економічних та геополітичних обставин, а також підтверджує необхідність подальшого зміцнення судової інфраструктури, що важливо для забезпечення правової стабільності та економічного розвитку країни.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 [@supremecourt_ua](https://www.instagram.com/supremecourt_ua)